

Vlaams
Parlement

stuk **2436** (2013-2014) – Nr. 2
ingediend op 7 mei 2014 (2013-2014)

Voorstel van decreet

van de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten, Ann Brusseel en
Fientje Moerman en de heer Bart Tommelein

houdende wijziging
van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997,
met het oog op de bevordering van de kleuterparticipatie

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door de heer Paul Delva

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:

de heren Paul Delva, Jos De Meyer, de dames Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
mevrouw Katleen Martens, de heren Wim Van Dijck, Wim Wienen;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
mevrouw Vera Celis, de heer Kris Van Dijck;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heer Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Veerle Heeren, Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Chris Janssens, Erik Tack;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Chokri Mahassine;
de heer Willy Segers, mevrouw Goedele Vermeiren;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegde leden:

mevrouw Gerda Van Steenberge.

Stukken in het dossier:

2436 (2013-2014) – Nr. 1: Voorstel van decreet

In de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen werd op datum van dinsdag 1 april 2014 een voorstel van decreet besproken waarmee een wijziging van het decreet basisonderwijs werd beoogd, teneinde de kleuterparticipatie aan het onderwijs te bevorderen. Het voorstel van decreet werd na een summiere bespreking verworpen.

I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Irina De Knop namens de indieners van het voorstel van decreet

Mevrouw *Irina De Knop* licht het voorstel van decreet nog even kernachtig toe. Om de kleuterparticipatie aan te moedigen werd reeds onder de vorige legislatuur voorgesteld dat kinderen één jaar regelmatig Nederlandstalig kleuteronderwijs gevolgd moesten hebben voor ze konden worden ingeschreven in een Nederlandstalige lagere school. Sinds 1 september 2010 moet elk kind dat zich wil inschrijven in een lagere school, verplicht 220 halve dagen aanwezig zijn geweest in de derde kleuterklas. Wie minder aanwezig was, moet een taalproef afleggen; het sluitstuk van het kleuterparticipatiebeleid tot op heden. Met die proef peilt men of een kind voldoende Nederlands kent om het gewoon lager onderwijs te kunnen aanvatten. Dienaangaande wijst het lid er volledigheidshalve wel op dat het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs XXIV (*Parl.St.* VI.Parl. 2013-2014, nr. 2422/1) op dat punt een aanpassing invoert.

Daarop geeft ze een overzicht van de cijfers over kleuteraanwezigheid voor de laatste vijf jaar, die in de memorie van toelichting bij het voorstel van decreet per schooljaar zijn weergegeven. In de schooljaren 2008-2009 tot en met 2012-2013 blijft het aantal aanwezige kleuters stabiel, namelijk 98,7%, en neemt het aantal voldoende aanwezige kleuters zelfs licht toe. Opmerkelijk is anderzijds dat in absolute cijfers het aantal onvoldoende aanwezige kleuters stijgt. Hoewel de kleuterparticipatie in Vlaanderen onmiskenbaar hoog is, blijft er dus een restgroep van kinderen die men nu, op vrijwillige basis, moeilijk naar de schoolbanken krijgt. Per leeftijdsgroep in de kleuterklassen zijn er met andere woorden flink wat kinderen die niet voldoende en regelmatig naar het kleuteronderwijs gaan.

Nogal wat onderzoekers, onderwijspedagogen, directies en leerkrachten zijn het erover eens dat schoolse achterstand best in een zo vroeg mogelijk stadium wordt verholpen. De wetenschappelijke literatuur is unaniem in haar bevindingen daaromtrent, waarbij de indieners verwijzen naar een niet-exhaustieve lijst van onderzoek zoals opgenomen in verschillende bepalingen uit een eerder voorstel van decreet met het oog op de bevordering van de kleuterparticipatie (*Parl. St.* VI.Parl. 2010-2011, nr. 803/1-2).

Uit wetenschappelijke bevindingen blijkt bovendien dat voor de effectiviteit van vroegschoolse educatieve programma's, zoals het kleuteronderwijs, de duur van de interventie, namelijk minimaal twee jaar, van bijzonder belang is. Het voorliggende voorstel van decreet beoogt dat kinderen ten minste twee jaar kleuteronderwijs volgen en daarbij ook een voldoende aantal halve dagen, namelijk 220, aanwezig zijn. Die maatregel maakt de toegang tot het lager onderwijs voor zesjarige leerlingen in principe dan ook afhankelijk van de inschrijving in een Nederlandstalige kleuterschool in de twee voorafgaande schooljaren.

Omdat de maatregel een mogelijke beperking inhoudt van de keuzevrijheid van ouders, moet hij – net als bij de invoering van de toelatingsvoorwaarde in 2009 – kunnen worden verantwoord op basis van vier criteria: de maatregel moet een legitieme doelstelling hebben, steunen op objectieve criteria, redelijkerwijze die doelstelling kunnen realiseren, en de proportionaliteitstoets doorstaan. Voor de argumentatie hieromtrent verwijst mevrouw De Knop naar de memorie van toelichting in het parlementaire stuk.

Daarin wordt de legitimiteit van de doelstelling aangetoond, met name het nog meer verhogen van de slaagkansen van de leerlingen die niet voldoende deelnemen aan het Nederlandstalig kleuteronderwijs. Verder is het al dan niet gevolgd hebben van twee volledige jaren Nederlands-

talig kleuteronderwijs een objectief vast te stellen feit. Ook al is de groep van leerlingen die geen twee jaar kleuteronderwijs hebben genoten bij aankomst in de lagere school veeleer klein, toch zijn de onderwijskansen van die kinderen belangrijk genoeg om hun ouders te stimuleren tijdig de stap te zetten naar schools onderricht, wat een redelijk verband tussen doelstelling en maatregel aantoont. Wat de proportionaliteit betreft, is het zeer wel mogelijk dat een kleuter die niet heeft deelgenomen aan de activiteiten van de twee voorafgaande kleuterklassen, desalniettemin over de nodige capaciteiten beschikt om te starten in het eerste leerjaar. Daarvoor is er thans de taalproef, die via het genoemde ontwerp van decreet betreffende het onderwijs XXIV wordt vervangen door een taalscreening in de lagere school, op grond waarvan men kinderen met een te grote taalachterstand tot een soort van taalbad kan verplichten. Bovendien kan de klassenraad een beslissing nemen over de inschrijving.

De keuze voor 220 halve dagen is ontleend aan het aantal genoemd in artikel 13, §1, 1°, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997. Deze voorwaarde is realistisch en haalbaar. De keuze voor 220 halve dagen in de twee laatste jaren van het kleuteronderwijs zorgt voor duidelijkheid en uniformiteit en dit zowel voor de ouders als voor de scholen.

Het lid onderstreept dat de taalproef alleen beschreven wordt in het toelichtend en niet in het beschikkend gedeelte van het voorstel van decreet. Ze vat afsluitend nog een keer de doelstellingen samen. Het voorstel van decreet streeft, naast het bereiken van een hogere algemene participatiegraad in het kleuteronderwijs, een hogere en regelmatigere aanwezigheidsratio in de twee laatste jaren na. Op die manier wordt de kans op schoolse vertraging verminderd en worden, door een vroegtijdige onderdompeling in een schoolse omgeving, de ontwikkelingskansen van het kind vergroot.

Tot slot wijst mevrouw Irina De Knop op de stijgende consensus ten gunste van vroegere schooldeelname sinds zij aan het begin van de legislatuur mee een soortgelijk voorstel van decreet indiende. Het idee wordt ondersteund door de conclusies van discussieprogramma's in de media, de wetenschap en de programma's van politieke partijen. Ze hoopt dan ook dat de commissieleden consequent zullen stemmen. Maatregelen op het vlak van sensibilisering en samenwerking met Kind en Gezin blijven nodig, maar blijken niet te volstaan. Met de voorliggende deelnameplicht voor kleuters vanaf vier jaar kan het Vlaams Parlement het heft in handen nemen, besluit ze.

II. Bespreking

De heer *Kris Van Dijck* erkent dat heel wat van de aangehaalde punten kloppen en dat kleuterparticipatie inderdaad belangrijk is. Hij nuanceert wel dat de taaltoets niet als dusdanig verdwijnt maar eerder haar 'exclusiviteit'. Inschrijving wordt voortaan een bevoegdheid van de klassenraad, die voortaan die toets als indicator heeft. Afgezien van het feit dat een aantal zaken al in het genoemde ontwerp van decreet betreffende het onderwijs XXIV wordt geregeld, wijst het lid ook op het ontbreken van een consensus over de leeftijd: Open Vld schuift vier jaar naar voren, zijn fractie vijf jaar. Hij verwacht dat het onderwerp zeker aan bod zal komen bij de voorbereiding van het volgende Vlaamse regeerakkoord. De verlaging van de leerplichtleeftijd is op zich overigens niet voldoende, merkt hij nog op, want in België bestaat er nu eenmaal geen schoolplicht.

Ook mevrouw *Elisabeth Meuleman* verklaart het voorstel niet te zullen goedkeuren. Ze deelt weliswaar de bekommernis van een verhoogde participatie maar ziet wat hier voorligt niet als de aangewezen weg. Het lid verkiest de aanpak via de taalproef.

Volgens de heer *Wim Wienen* zijn de slaagkansen in het basisonderwijs inderdaad niet zozeer een kwestie van leeftijd als wel van kennis van het Nederlands. Wat hier vandaag voorligt, is echter betuttelend en voert feitelijk een verlaging van de leerplichtleeftijd in, hoewel deze

absoluut niet essentieel is voor de hele kleuterpopulatie. Daarom zal hij zich bij de stemming onthouden.

De fractie van de heer *Jos De Meyer* vindt dat kleuters vanaf drie jaar gestimuleerd moeten worden om deel te nemen aan het kleuteronderwijs, maar dat is iets heel anders dan verplichten. Zijn fractie kan de voorliggende formulering dan ook niet onderschrijven.

Mevrouw *Irina De Knop* laat opmerken dat mevrouw Gerda Van Steenberge het vorige voorstel van decreet wel steunde, al beseft ze dat deze ondertussen geen deel meer uitmaakt van de Vlaams Belangfractie. Mevrouw Kathleen Helsen gaf toenmaals twee voorwaarden aan voor haar instemming: een versterking van het kader, waarvan de minister bij herhaling bevestigt dat die heeft plaatsgevonden in deze legislatuur, en de evaluatie van de taalproef, die van de baan is. Beide voorwaarden zijn dus vervuld, concludeert het lid, dat daar nog aan toevoegt dat CD&V daar ook mee naar de kiezer trekt.

III. Stemmingen

1. *Artikelsgewijze stemming*

Ter stemming gelegd, worden alle artikelen van het voorstel van decreet (artikelen 1 tot en met 4) verworpen met 9 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

2. *Stemming over het geheel*

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, met het oog op de bevordering van kleuterparticipatie, daarna eveneens verworpen met 9 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

Boudewijn BOUCKAERT,
voorzitter

Paul DELVA,
verslaggever